

Ökológiai fogyasztóvédelem

Az ökológiai fogyasztóvédelem els sorban a termékek és szolgáltatások környezet- és egészségvédelmi hatásainak vizsgálatával, az ezekhez kapcsolódó információk közvetítésével és fogyasztói érdekek megjelenítésével foglalkozik. Vagyis a reklám-fogyasztás-hulladék összes kapcsolódó területével, továbbá a háztartási ökológiával, a nem ionizáló sugárzás, az etikus fogyasztás és a termékbiztonság (f leg az élelmiszerbiztonság) problémáival - hogy csak a legfontosabbakat említsük.

A cél - az ország fogyasztóvédelmi koncepciójához igazodva - egy olyan tudatos fogyasztói értékrend kialakítása, amelyben a fogyasztók vásárlási döntéseiknél figyelembe veszik és mérlegelik a környezet- és az egészségvédelem szempontjait, valamint a jövő generáció érdekeit is.

Ehhez az állampolgárokat szembesíteni kell mai fogyasztói szokásaik/magatartásuk következményeivel. Minden fogyasztói döntéshez elegendő információt kell szolgáltatni a termékek elállításának-használatának egészségügyi vonatkozásairól, elfogyasztásának ökológiai következményeiről - de a lehetséges környezetbarát alternatívákról is.

A jó környezet helyes fogyasztói döntéseket feltételez - ezekhez viszont a fogyasztóknak megfelelő piaci rálátásra, széleskörű termék-információkra és az alapvető ökológiai összefüggések ismeretére van szükségük. Az igény reklámokkal való manipulálása, az állandó és fokozódó fogyasztásra készítés, az eldobható termékek általánossá tétele természeti erőforrásaink gyors felélését, a környezeti elemek fokozatos elszennyezését, a hulladékhegyek rohamos növekedését vonta maga után.

Egy piacgazdaságban a termelési lánc végén álló **fogyasztó vásárlási döntései** - elméletileg - **meghatározó jelentőséggel** bírnak az áruválaszték milyenségére, a termelési folyamatok mikéntjére, de még a csomagolási fajtákra nézve is. Elméletileg... A helyi piacok visszaszorulásával a valóságban mindezt egyre inkább a multinacionális vállalatok és nagykereskedelmi üzletláncok határozzák meg - **a fogyasztó mára a piac legkiszolgáltatottabb szereplője lett.**

A nyugati tapasztalatok alapján a fenti feladatokban nagy szerepet vállalhatnak a független fogyasztóvédelmi illetve a környezeti tanácsadó szervezetek. Ezek közvetlen kapcsolatba kerülnek a fogyasztókkal, és így alkalmuk nyílik alaposabban megismerni a vásárlói döntéseik motivációit, felhívni a figyelmet azok ökológiai következményeire és elbeszélgetni a lehetséges alternatívákról. A Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata az ország 21 pontján várja az érdeklődőket személyesen, telefonon, Interneten stb.: www.kothalo.hu. A Tudatos Vásárlók Egyesületének Tudatos Vásárló című szaklapja és honlapja (www.tve.hu) szintén segíthet ökológiai fogyasztóvédelmi dilemmáink megoldásában.

Bölcs t a sírig

Az ökológiai fogyasztóvédelem a fogyasztói társadalommal szemben a fenntartható társadalmat, a környezettel harmonikus életmódot népszerűsíti, az élet alapvető feltételét, a természetet akarja megvédeni. Ennek érdekében elsődleges szempont az elvígáztatosság elve, illetve a közvetett társadalmi és környezeti hatások beépítése az árba. Felelős fogyasztóvédelmi szemlélettel a termék minőségét, a szerződéses feltételeket, és a teljes gyártási folyamatot az elejétől a végéig figyelembe veszi.

Az alapvető létszükségleti cikkekhez való hozzáférés elvárható, de az anyagi javak mennyiségi növekedése helyett az életminőség, a fogyasztás csökkentésének szükségességét kell hangsúlyozni. Az életminőség ugyanis nem feltétlenül az anyagi fogyasztás függvénye.

A vásárlási választás szabadsága egyébként nemcsak a fogyasztó demokratikus joga, hanem a gazdasági-környezeti érdek is, hiszen a kritikus fogyasztó választásával segíthet megelőzni a természeti javak - nyersanyagok esztelen pazarlását és hozzájárulhat a termék gyártásánál illetve az elhasznált termék ártalmatlanítása során történő környezet-károsítás csökkentéséhez.

Háztartásunkban nap mint nap számos apró, ámde fontos fogyasztói döntést hozunk, mellyel közvetlenül, vagy közvetve nem csak a természeti környezet állapotát, hanem saját magunk és családunk közvetlen egészségét is befolyásoljuk. A táplálkozás, a háztartási vegyi anyagok, a kozmetikumok használata, az építőanyagok és technológiák alkalmazása számos alternatívát rejt, érdemes hát megfontolnunk: mit és hogyan milyen anyagból vásárolunk?

Alapvet tanácsaink:

Válasszunk helyit és természetet!

Válasszunk természetes, helyi alapanyagot házuk építéséhez, alkalmazkodjunk a helyi hagyományok, kultúrák építészeti jellegéhez. Kerüljük a környezetkárosító vegyi anyagok felhasználásával el állított épít anyagokat, festékeket, bútorokat, mert ezek hosszú távon egészségünket is károsíthatják. Otthonunk tervezésekor, kialakításakor már el re próbáljuk csökkenteni a m ködtetéssel járó energiafelhasználást. Mérjük fel a passzív napenergia-hasznosító területeket, szigeteljük a nyílászárókat és a ház falát, ha az szükséges. Alkalmazzunk napkollektort a melegvíz el állítására, szélkerékkel emeljünk ki vizet a felszín alól, ha van erre alkalmas területünk. Mérhet és jól szabályozható f tési rendszert alkalmazzunk, tájékozódjunk a faelgázosítás, a geotermikus és a gázf tés el nyeir l és hátrányairól. Nagyobb ablakfelületek esetén kevesebbet kell világítani. Bizonyos szobanövények tisztítják és párasítják a helyiségek leveg jét. Gyakran és rövid ideig szell ztessünk. Alapvet en csökkentjük fogyasztási szükségleteinket: takarékosan bánjunk az er források használatával.

A háztartás

Mérlegeljük, hogy milyen elektromos eszközre van szükség mindennapjainkban. Az elektromos szeletel gép, vagy a „konyhamalac” egy átlagos méret háztartásban könnyen nélkülözhet k. A sugárzó eszközöket (mikrohullámú süt , számítógép) kell távolságban alkalmazzuk, ha mindenképpen szükséges. H vös helyre állítva a h t szekrény eleve kevesebb energiát fogyaszt, hosszabb utazások idejére teljes kikapcsolása indokolt. Válasszunk minél magasabb energiaosztályú (A, vagy B) elektromos berendezéseket és pl. víztakarékos mosógépet. A hagyományos tartósítási eljárásokkal (bef zés, aszalás) saját, megbízható táplálékot tehetünk a család asztalára. Keressük a visszaváltható csomagolóanyagban árusított termékeket, kerüljük az ásványvizek fölösleges fogyasztását. A háztartási hulladék nagy része (papír, szervesanyag) helyben hasznosítható szelektíven. A konyhai zöldség- és gyümölcsmaradék, a kerti zöldhulladék,

nyesedék komposztálható. Javul a talaj tápanyagtartalma, talajszerkezete, ráadásul harminc százalékkal kevesebb szemét kerül a hulladékgy jt edénybe. Kerüljük a vegyi anyagok használatát, válasszunk természetes alapanyagból készült tisztító- és mosószereket, festékeket.

Tudnunk kell:

Egyéni fogyasztói elvárásainkkal sikeresen befolyásolhatjuk a piaci szerepl ket, keresked ket, gyártókat annak érdekében, hogy egészségesebb, természetesebb, környezetkímél bb termékeket forgalmazzanak.

Hasznos honlapok, adatbázisok:

www.kothalo.hu, www.okoszolgalat.hu,
www.tudatosvasarlo.hu, www.ofe.hu,
www.biokultura.hu, www.zoldtech.hu

Felhasznált források, ajánlott honlapok:

- Magyarország III. középtávú fogyasztóvédelmi politikája (2007-2013) és cselekvési programja (2007-2010) (www.fvf.hu)
- Tudatos Vásárlók Egyesülete (www.tve.hu)

Kiadta:

Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata
Szerkesztette: F. Nagy Zsuzsanna

További tájékoztatás:

Környezeti Tanácsadó Irodák
Hálózata
kothalo@zpok.hu
www.kothalo.hu
8200 Veszprém, Zrínyi u. 3/1.
Tel/fax: 88/427-792

www.greenfo.hu

Környezetbarát újrapapírra nyomva.

Támogató:

Szociális és Munkaügyi Minisztérium

14.

Ökológiai fogyasztóvédelem

Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata
(KÖTHÁLÓ)

www.kothalo.hu

2007